

TIRSDAG
23. oktober
2018

2

Aftenposten

- Europeisk venstreside har ikke tatt nasjonal identitet nok på alvor

Filosofen Julia Kristeva kommer til Oslo fredag.

KULTUR • SIDE 2-3

FOTO: TIZIANA FABI, AFP/NTB SCANPIX

Av
**PETER
HANDKE**

Regissør og
bearbeidelse:

MELANIE MEDERLIND

Oversatt av

ELISABETH

BEANCA HALVORSEN

Parzival

En gledesreper

En utkikkspost

En ung skuespiller

Skuespillere:
ESPEN REBOLI BJERKE

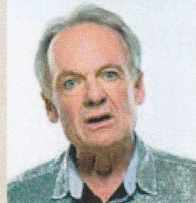

Foto: Øyvind Eide

 **NATIONAL
THEATRET**

” En teaterlek med popkulturelle referanser, presist skuespill og aktualiserende regigrep
AFTEPOSTEN

” Svært godt skuespillerarbeid
KLASSEKAMPEN

” God underholdning
VÅRT LAND

Filosofen Julia Kristeva kommer til konferanse om medisin og humaniora i Oslo fredag og lørdag.

- Tenåringen er ofte fundamentalist

FINN SKÅRDERUD

- Ungdom er ofte troende mennesker med et sterkt behov for idealer. Vår kultur i dag svarer ikke på slike behov. Da ser vi at mange av dem radikaliseres i sinn og adferd, sier den verdenskjente filosofen Julia Kristeva.

- Helt siden Sokrates har jo vi voksne bekymret oss for ungdommen. Hvilke særlige og nye utfordringer ser du i dag?

- Puberteten vil alltid være en krevende tid, sier Julia Kristeva.

- Ungdomstiden er utfordrende i enhver historisk epoke. Det handler om at kropp og sinn i så stor grad bygges om. I dag møter vi noen ekstra utfordringer. Det handler om at institusjonene våre er svake. Det gjelder de store, som EU og de europeiske demokratierne, og det gjelder våre utdannelsesinstitusjoner. Men det gjelder også familiene. Den trygge autoriteten er svekket. Den unge strekker seg mot de voksne, men de voksne klarer ikke å gi gode nok svar. De voksne står ofte selv ustøtt, fortsetter den verdenskjente filosofen.

Ungdom er ofte det svakeste leddet når samfunnet er i endring. Ja, ikke bare samfunnet, men hele vårt begrep om hva det vil si å være en person utfordres med nye teknologier og vår hyperpåkøbing i sosiale medier, mener hun.

Radikalisme som selvskading

Syttisvårige fransk-bulgarske Julia Kristeva er en av samtidens aller fremste intellektuelle. Hun har levd i Paris siden midten av 1960-tallet og markert seg som språkforsker, filosof, psykoanalytiker, feminist samt forfatter av en solid mengde tekster og bøker, både sakprosa og skjønnlitteratur.

Hun beveger seg mellom humaniora og medisin, mellom språk og lidelse.

Jeg leste senere med stor interesse boken *New maladies of the soul* fra 1995. Hva med sjelen i en

- Jeg mener den europeiske venstresiden ikke har tatt nasjonal identitet nok på alvor. Dermed har de overlatt det til høyreekstrem populisme, sier Julia Kristeva, her er hun fotografert på Det franske nasjonalbiblioteket i 2016. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Fakta

Julia Kristeva

► Født i 1941 i Bulgaria. Profilert tenker og forfatter innenfor språk, kulturforståelse, feminisme og psykoanalyse. Hun har publisert en rekke bøker, både sakprosa og romaner. Hun er professor emerita ved Universitè Paris Diderot. Mottok Holbergprisen i 2004.

► Kristeva kommer til Oslo 26. og 27. oktober til den akademiske konferansen «Cultural crossings of care», om grenseoppgangene mellom medisin og humaniora. Den arrangeres av Medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo.

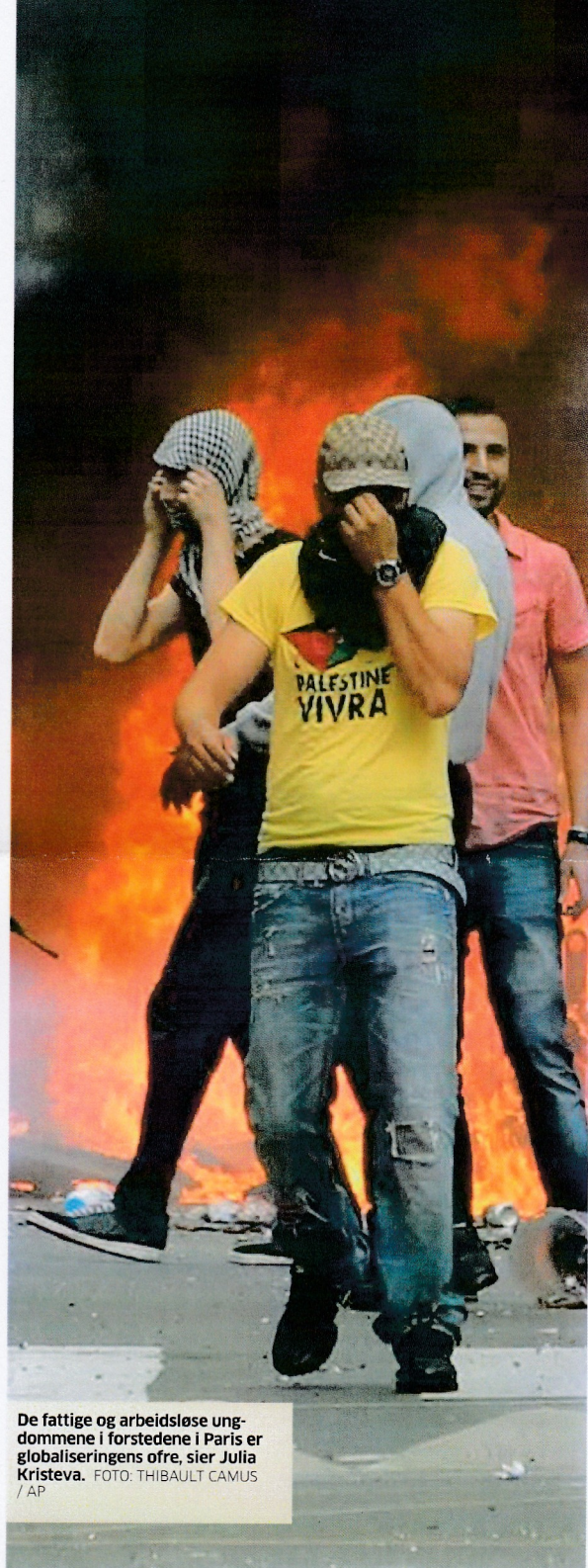
seg i fenomener som identitet og radikalisering.

- Rekrutteringen til IS kan beskrives med filosofen Kants «det radikalt onde». Det kan bety vandalisme. Eller det kan bety å skade seg selv, som ved selvmordsatferd, selvskaide, rus og anoreksi. Idealene er viktig for dannelse av identitet, sier Kristeva i dag.

Den paradisiske figuren

Vi snakker sammen mot en urolig bakgrunn. Det handler om radikalisering. Da gjelder det terrorer på fransk grunn. 234 mennesker er drept og 785 er skadet i angrep som på tidsskriftet Charlie Hebdo, konsertscenen Bataclan og i Nice. Det gjelder også gatekamper blant frustrerte ungdommer i parisiske forsteder. Dette handler ofte ikke om religion og tro, men det som Julia Kristeva kaller ungdoms nihilisme. Det latinske nihil betyr intet. Altså: det tilintetgjøres.

- Kan du utdype dine tanker om unge menneskers behov for å tro?

De fattige og arbeidsløse ungdommene i forstedene i Paris er globaliseringens ofre, sier Julia Kristeva. FOTO: THIBAUT CAMUS / AP

reforhandle slike religiøse bånd til nye realiteter. Han beskrev for oss at det er en del av menneskets psyke at vi lager særlige bånd med andre som bidrar til vår egen utvikling.

Kristeva forklarer at det er gjennom gjenkjennelse og identifikasjon at barnet utvikler evnene til språk og til å tenke. Og det er gjennom møtene at barnet lærer noe

noe - og da trenger vi idealer. Puberteten, ikke minst med sin seksuelle energi, er livsfasen hvor vi tror at våre sterke ønsker kan bli innfridd og at Paradis eksisterer. Romeo og Julie er paradisiske figurer som svarer til tenåringens behov for idealiseringer.

Globaliseringens ofre

- Den trygge autoriteten er ofte

avgrunn. De får ikke den nødvendige sosiale anerkjennelsen. Men det handler også om det psykologiske. De får ofte ikke en trygg psykologisk anerkjennelse. Foreldre vil ofte tvile på sin egen rolle og bli utydelige, ambivalente og tveytidige i sine responser.

– Da kan idealiseringen vendes til noe vondt, til en radikalisert destruksjon. Illusjon blir til des-

fristen de å låne.

– Jeg er en pessimist når det gjelder Europa og migrasjonsproblemene. Folkevandringene er et meget komplisert tema, og vi lykkes ikke. Humanismen vår er truet. Og jeg ser ikke helt for meg hvordan vi kan endre det. Men som psykoanalytiker opplever jeg at mennesker får det bedre. Der henter jeg min energi.

gjelder den personlige identiteten, men også den nasjonale identiteten. Individet trenger å stole på sine nærmeste, sin familie, men det trenger også tilhørigheten i den nasjonale kulturen. Jeg mener den europeiske venstresiden ikke har tatt nasjonal identitet nok på alvor. Her er det benektelse ute og går. Dermed har de overlatt det til høyreekstrem-

ninger. For store doser kan sende oss rett inn i manien, som i høyrepopulismen. Nasjonal identitet handler ikke minst om språk, og språk er en essensiell del av personlig identitet.

– Det handler om å være del av noe større. Vi kjenner jo Hamlets utsagn om «Å være eller ikke være, det er spørsmålet». Den franske forfatteren Marcel Proust endret

Konserter

Mark Knopfler til Norge

Tidligere Dire Straits-leder Mark Knopfler stopper i tre norske byer neste år: Ålesund (7. juni, Sparebanken Møre Arena), Bergen (8. juni, Pleinen) og Oslo (9. juni, Oslo Spektrum).

Turneen skjer i kjølvannet av Knopflers nye studioalbum *Down The Road Wherever*, som kommer i salg 16. november – og byr på 14 nye låter.

– Sangene mine er skapt for å fremføres live. Jeg liker hele sirkuset, å reise fra by til by, hilser Knopfler selv via pressemeldingen fra arrangør Live Nation.

Han tar med seg et tilmanns band på tur og byr på både gamle og nye låter. (NTB)

Kinofilmer

Halloween i tet i USA

Seriemorderen Michael Myers gjør et skrekkelig comeback.

Den nye Halloween-filmen dro inn 77,5 millioner dollar til billettluke over dammen i åpningshelgen. Det holdt til første plass på kinotoppen.

Nye Halloween, filmnummer elleve i serien, kan skilte med annen plass på listen over skrekkin filmer som har vært mest innbringende i premiehelgen, bare slått av Stephen King-grosseren *It* (med 123 millioner dollar til billettluke).

Halloween har også den beste åpningen for en film med en kvinne. Jamie Lee Curtis, på over 55 år i hovedrollen. (NTB)

Osloarrangement

Åpner opp for slektforskerdag

Lørdag 27. oktober er det klart for Slektsforskerdagen 2018 i riksarkivbygningen på Sognsvann i Oslo.

«Slektsforskerdagen er en flott mulighet til å bli bedre kjent med slektsforskning. Velkommen til en spennende dag med foredrag, kurs, stands og mulighet til å få søkehjelp av erfarne slektsforskere», heter det fra arrangørhold.

Årets tema er kilder til slektsforskning og vi vil

Enkelt regnskapsprogram

Nettbasert, brukervennlig og enkelt Gratis å prøve. Kom igang på 2 min.

fiken.no

ÅPNE

[LOGG INN](#) [BESTILL ABONNEMENT](#)

KRONIKK / HELSE 10:19 - 29. oktober 2018

Medisinen og menneskevitenskapene

Moderne medisin er i økende grad et kulturelt anliggende: Migrasjon, globalisering og det kulturelle mangfoldet dette bringer med seg gjør at radikalt forskjellige forståelser av sykdom og helse møtes.

Nylig har vi lansert en global tenketank for medisinsk humaniora, skriver Julia Kristeva. Foto: John Foley

[Julia Kristeva](#)

[Marie Rose Moro](#)

[John Ødemark](#)

[Eivind Engebretsen](#)

26.10.-01.11.

Har du artrose?

Dette kan være den viktigste meldingen om leddsmerte du kommer til å lese i år. Lær mer!

Flex Repair

Denne situasjonen krever en ny form for samhandling mellom medisin og humaniora. Nylig har vi derfor lansert en global tenketank for medisinsk humaniora i [BMJ: Medical Humanities](#). Denne helgen samles forskere fra fem kontinenter for å reflektere over grenseflatene mellom de to fagområdene på konferansen «Cultural Crossings of Care».

Kunnskap om kulturelle forhold er nyttige kommunikasjonsverktøy. Kulturkunnskap er redskaper for etisk bevissthet, omsorg og medmenneskelighet. Men kultur har også en mer grunnleggende betydning for helse: Kulturelt ubehag kan være sykdomsskapende, og økt forståelse for de kulturelle aspektene ved sykdom er derfor også helsefremmende.

Inntil nå har medisinsk humaniora vanligvis blitt forstått som en pedagogisk støttedisiplin til medisinen som kun tilbyr studentene kunnskap om historie, litteratur og filosofi som redskap i kommunikasjon med pasientene. Vår samtidssituasjon stiller imidlertid mer grunnleggende krav til samhandling mellom medisinsk og humanistisk kunnskap:

Ved Hôpital Cochin i Paris har en tverrfaglig gruppe ledet av Marie Rose Moro og Julia Kristeva spesialisert seg på ungdom med flerkulturell bakgrunn med ulike typer helseproblemer. Flere av ungdommene erfarer et «symbolsk tomrom» og manglende gjenkjennelse i det franske samfunnet.

En av pasientene var «Souad»; en radikaliserert tenåringsjente med alvorlig anoreksi. Full av selvforakt og verdenshat lukket hun seg inne og kommuniserte kun på nett. Hun postet hatefulle meldinger om sin «gudløse» familie og drømte om å dø i Syria. Under behandlingen begynte Souad å finne glede i å fortelle om sitt liv og i å finne språklig uttrykk for sine lidelser. Hun deltok på skrive- og

begynte å erstatte meningsløsheten, og motiverte både

anoreksien og trangen til å dø som martyr. Souad fant ny mening i språket. Ikke fordi hun begynte å beundre litterære klassikere eller tilpasset seg det franske samfunnet. Snarere var det fordi hun evnet å etablere et mellomkulturelt symbolsk rom der hun fant ny kulturell identitet – og et nytt kroppslig fotfeste.

Dette eksempelet reiser spørsmål om hvorvidt skillet mellom «harde» og «myke» vitenskaper er fruktbart i møte med dagens helseutfordringer. Her kan medisinsk humaniora spille en viktig rolle både ved å gi nye innsikter i den globale samtidens helseutfordringer og ved å skape et tverrfaglig rom for utforskning av både medisinske og humanistiske grunnlagsproblemer.

For å illustrere problemet tar vår tenketank utgangspunkt i den romerske myten om gudinnen Cura, som etter å ha skapt mennesket i leire henvender seg til Jupiter for at han skal puste sjel i skapningen. Dette resulterer i en strid mellom Cura, Jupiter og Terra om hvem som skal ha herredømme over mennesket. Saturn avgjør saken ved å fordele ansvaret for mennesket: Etter døden får Jupiter sjelen og Terra legemet, mens Cura får råderett over mennesket i livet.

Fortellingen peker på to ulike aspekter ved menneskets liv: Det *biografiske* der Cura forvalter sammenhengen, og det *biologiske*, der denne sammenhengen er delt mellom Jupiter og Terra. Menneskets biografiske liv er en prosess (representert av Cura) der sjel og legeme, sykdom og helse er vedvarende sammenvevd. Menneskets biologiske liv er derimot oppdelt i sjel og legeme, sykt og friskt, som absolutte og adskilte tilstander. Med denne oppdelingen blir menneskets helse objektivert til en tilstand, mens sykdom betraktes som en mangel ved denne tilstanden. Et slikt statisk begrep om helse og sykdom ligger til grunn for den dominerende forståelsen av medisinsk kunnskap som kunnskap om «mangeltilstander» (patologier) som kan utforskes uavhengig av det biografiske livet til den enkelte pasient. Dette skillet mellom det biografiske og biologiske livet er en kontinuerlig utfordring for medisinen:

Medisinen dømmes til et vedvarende arbeid med å overvinne skillet mellom biologi (biomedisinens felt) og pasientens biografiske liv der sykdom og lidelse utspiller seg som individuell erfaring. En rekke medisinske praksiser, som «kunnskapstranslasjon» og «health literacy», er blitt mobilisert for å forbinde disse feltene: Formålet med kunnskapstranslasjon er å gjøre kunnskap om medisinske tilstander og behandling *relevant for enkeltmennesker*, mens «health literacy» vil gjøre pasienter til *selvstendige* brukere av helseinformasjon. Begge praksiser har således til hensikt å tilpasse medisinsk kunnskap til pasientens konkrete livssammenhenger. Samtidig er utfordringen at de også forutsetter kultur- og kontekstløse individer – eller «brukere» som kun skal ta til seg kunnskap som vitenskapen allerede har ferdigstilt.

Også humanvitenskapene strever med dette skillet: De blir redusert til tamme «dannelsesfag» uten materiell betydning eller

språklige bånd mye mer enn et «nytt» kulturelt supplement til den «harde» biomedisinske behandlingen. Hennes investering i nye kulturelle symboler var en viktig helbredende faktor. Kulturelle, symbolske og språklige bånd har harde medisinske konsekvenser.

Medisinske problemer er uomgjengelig sammenvevet med kulturelle problemer: Hvilke sykdommer det forskes på, og hva som defineres som sykdom og helse, er politisk og kulturelt bestemt – og få medisinske innovasjoner handler om ren biomedisin. Når nye medisinske teknologier skal rulles ut i praksis, utgjør dette alltid en kulturell og politisk utfordring. Slike biokulturelle problemer kan kun løses ved å skape en møteplass for medisinsk og humanistisk vitenspraksis.

Men et slikt møte krever også at begge vitenpraksiser gransker seg selv kritisk. For oss er medisinsk humaniora et sted der både det å redusere liv til biologi (naiv positivisme) og det å redusere lidelse og helseulikhet til kultur (naiv relativisme og sosial konstruktivisme) blir radikalt problematisert.

Det er i arbeidet med slike grunnleggende kunnskapskritiske spørsmål at medisinsk humaniora kan spille en avgjørende rolle.

Julia Kristeva

Vinner av Holberg-prisen, professor emerita, Université Paris-Diderot

Marie Rose Moro

PhD, MD, Université Paris-Descartes

John Ødemark

Førsteamanuensis, Det humanistiske fakultet, UiO

Eivind Engebretsen

Professor, fakultet for samfunnsvitenskap, Oslomet

Du har nå lest en gratis smakebit fra Morgenbladet. Vil du ha mer godt lesestoff? [BLI ABONNENT](#)

MEDISINSK HISTORIE

HOLBERGPRISEN

HUMANIORA

HELSE

Annonse

Mest lest

Listhaugs svimlende tall

26.10.18

En Kongo-koalisjon kan være akkurat hva norsk politikk trenger, skriver Asle Toje.

23.10.18

Jordan Peterson i Oslo var litt som en følelseladd forelesning i vitenskapsteori, skriver Alexander Zlatanos Ibsen.

24.10.18

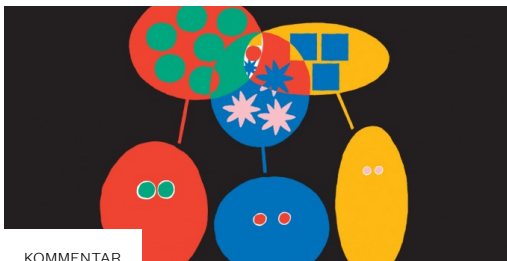
Vi har simulert KrFs fremtid 10 000 ganger. Om Hareide vil vinne, bør han avlyse krisemøtet, skriver Sigve Indregard.

22.10.18

Les om hvordan vi behandler dine personopplysninger

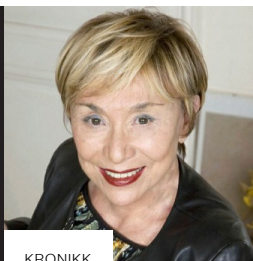
Vi anbefaler deg å lese personvernerklæringen og sette deg inn i hvordan vi behandler dine opplysninger. Den vil gi deg bedre oversikt over og kontroll på hva som brukes og lagres av dine persondata. Du finner all informasjon [her](#).

MER FRA IDEER

KOMMENTAR

Menneskehetens viktigste oppfinnelse er ikke hjulet, men diskusjonen, skriver Gunnar C. Aakvaag.

KRONIKK

Medisinen og menneskevitenskapene

Hvordan kan medisinsk humaniora igjen spille en avgjørende

[AKTUELT](#) | [IDEEER](#) | [KULTUR](#) | [BØKER](#) | [PÅFYLL](#) | [PORTALEN](#)

ESSAY

KRONIKK

DEBATT

Stum av beundring

Jeg blir aldri lei av å se verdens beste løpere, skriver Frode Saugestad.

Hvor ble du av, Jules Verne?

Vi kan ikke forvente at gutter skal prestere akademisk uten forbilder.

Flere sider av Tolga-saken

Landet med den laveste forekomsten av psykisk utviklingshemmede

NOTERT

UT MED NORSKEN!

Nå slutter humanistene å skrive på norsk

ØKONOMITIPS

UiO ved råd når pengene brenner i lommen

Mer fra Mer fra Ideer

Sentralbord

Kundeservice: 23 33 91 80
E-post: abo@morgenbladet.no
Sentralbord: 21 00 63 00

Kronikker- og debattinnlegg sendes til:

debatt@morgenbladet.no
kronikk@morgenbladet.no

Adresse

Morgenbladet as
Christian Kroghs gate 16
0186 Oslo

Nyhetsbrev

Skriv inn din e-postadresse for å motta Morgenbladets nyhetsbrev hver fredag.

E-post

ABONNER

OM MORGENBLADET | KONTAKT OSS | VARSLE | PERSONVERN | COOKIES | VILKÅR | ANNONSER | ABONNEMENT | LØSSALG | E-AVIS | PODCAST | ANSATTE | MIN SIDE

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. Copyright: Morgenbladet. Ansvarlig redaktør og adm. direktør Anna B. Jensen.

Laget med Ramsalt Media

Nyheter

Nødvendig-heten av å tro

📄 Vårt Land

29.10.2018

2

vårtland

Nødvendig-heten av å tro

Vårt Land. 29.10.2018. Side: 10,11

Ingeborg Misje Bergem

FILOSOFI: Psykoanalytiker Julia Kristeva er sikker på at alle mennesker trenger å tro. Men hun mener hverken samfunnet eller kirken evner å svare på det moderne menneskets meningstap.

-Humanismen har altfor ofte blandet sammen behovet, lengselen og nødvendigheten av å tro med institusjonalisert kristendom, sier Julia Kristeva i Oslo domkirke.

Ateisten, feministen, lingvisten, psykoanalytiker og forfatteren - som regnes som en av de siste tiårs mest prominente intellektuelle - har nettopp deltatt i en ortodokst inspirert gudstjeneste. Nå skal hun samtale med fungerende domprost Elisabeth Thorsen om nødvendigheten av å tro.

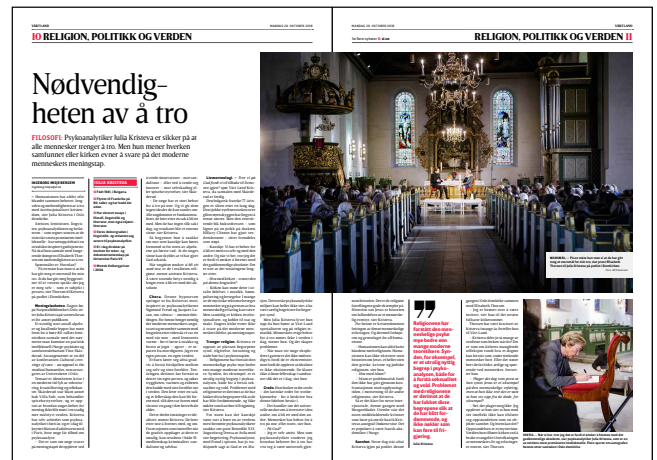
Spørsmålet er: Hvordan?

- På en måte kan man si at du har gitt meg et morsmål for min tro. At du har gitt meg byggesteiner til et «troens språk» der jeg er meg selv - som et subjekt i prosess, sier Thorsen til Kristeva på podiet i Domkirken.

Meningsløsheten. Dagen før, på Nasjonalbiblioteket i Oslo, sitter Julia Kristeva på scenen foran et litt annet publikum.

Et uvanlig stort antall alpeluer og knallrøde lepper har møtt frem for å høre 80-tallets feministikon samtale med det nærmeste man kommer en parisisk intellektuell i Norge: psykiater og samfunnsdebattant Finn Skårderud. Arrangementet er en del av konferansen *Cultural crossings of care - an appeal to the medical humanities*, som arrangeres av Universitetet i Oslo.

Temaet er identitetens krise i en moderne tid fylt av robotisering, kvantifisering og tellekanter. Skårderud

står blant annet bak Villa Sult, som behandler spiseforstyrrelser, og er opptatt av hvordan unges behov for mening ikke blir møtt i en stadig mer målstyrt verden. Kristeva har selv arbeidet som psykoanalytiker i førte år, og er i dag tilknyttet Maison d'adolescent nord i Paris, hvor unge får tilbud om psykoanalyse.

- Det er som om unge svarer på meningstapet de opplever ved å vende sinnet utover - mot vandalisme - eller ved å vende seg innover - mot selvskadning eller spiseforstyrrelser, sier Skårderud.

- De unge har et stort behov for å tro på noe. Og vi gir dem ingen idealer de kan samles om. Alle ungdommer er fundamentalister, de leter etter en sak å bli ett med. Men de har ingen slik sak i dag, og resultatet blir et enormt sinne, sier Kristeva.

Så begynner hun å snakke om noe som kanskje kan høres fremmed ut for noen av alpeluene på første rad: At de unges sinne kan skyldes at vi har gjort Gud arkaisk.

Når ungdom ønsker å bli ett med noe, er de i realiteten religiøse, mener ateisten Kristeva. Å være troende betyr nemlig å lengte etter å bli ett med det absolutte.

Chora. Denne hypotesen springer ut fra Kristevas teori,

inspirert av psykoanalytikerne Sigmund Freud og Jacques Lacan, om «chora» - om morsbindingen. For henne henger nemlig det moderne menneskets angst, raseri og ensomhet sammen med lengselen etter tiden da vi var ett med vår mor - med livmorens varme - før vi lærte å snakke og forsto at jeget - *egoet* - er separert fra morsfiguren. *Jeger* en egen person, en egen verden.

Et barn lærer seg altså gradvis å forstå forskjellen mellom seg selv og sine foreldre. Tenåringen, derimot, har forstått at den er sin egen person, og søker tryggheten, varmen og enheten den hadde med sine foreldre ute i verden. Den leter etter en sak, og et fellesskap den kan bli forent med, slik den var forent med sin mor en gang i den førverbale alder.

Det er derfor tenåringer er idealister, mener Kristeva. De leter etter noe å forenes med, og om. Frustrasjonen som inntreffer når de gradvis oppdager at dette er umulig, kan resultere i både IS-medlemskap, kriminalitet, vandalisme og selvhat.

Livmorteologi. - *Tror vi på Gud fordi vi vil tilbake til livmoren igjen?* spør Vårt Land Kristeva, da samtalen med Skårderud er ferdig.

Den bulgarsk-franske 77-åringen er sliten etter en lang dag. Den tjukke eyelinerstreken over glitterøyenskyggen har begynt å renne utover. Men den ettersittende blå buksedressen - som ligner på en prikk på drakten Hillary Clinton har gjort verdensberømt - sitter fremdeles som støpt.

- Kanskje. Vi har et behov for å bli ett med oss selv og med den andre. Og når vi ber, tror jeg det er fordi vi ønsker å forenes med det guddommelige absolutte. Det er noe av det tenåringene lengter etter.

- *Hva med kirken - svarer den på denne lengselen?*

- Kirken kan møte dette i uttalte følelser, i musikk, bønn, pulsering og bevegelse. I mange av de mystiske tekstene beveger mennesket seg på grensen av hva menneskelig erfaring kan være. Men samtidig er kirken institusjonalisert, og koblet til stat og makt. Dagens

kirke evner ikke å svare på det moderne menneskets lidelse, på meningstapet.

Trenger religion. Kristeva er opptatt av plassen begrepene synd, tilgivelse, forsoning og nåde bør ha i psykoterapien.

- Religionene har forstått den menneskelige psyke mye bedre enn mange moderne teoretikere. Synden, for eksempel, er et utrolig nyttig begrep i psykoanalysen, både for å forstå seksualitet og vold. Problemet med religionene er derimot at de har lukket disse begrepene slik at de har blitt fordømmende, og ikke nøkler som kan føre til frigjøring, sier Kristeva.

For noen kan det kanskje være rart å høre en av verdens mest berømte psykoanalytikere snakke om pave Benedikt XVI, Augustin og Teresa av Avila med stor begeistring. Psykoanalysen, med Freud i spissen, har jo tradisjonelt sagt at Gud er en illusjon. Det norske psykoanalytiske miljøet kan heller ikke sies å ha vært særlig begeistret for begrepet *synd*.

Men Julia Kristeva lyser hun opp da hun hører at Vårt Land spesialiserer seg på religiøs tematikk. Menneskets evige behov for å tro møtes ikke i verden i dag, mener hun. Og det skaper problemer.

- Når man ser unge eksplodere i gatene er det ikke nødvendigvis fordi de er ekstremister, men fordi de opplever at idealene er ikke-eksisterende. De klarer ikke å finne fellesskap i samfunnet slik det er i dag, sier hun.

Credo. Hun bruker ordet credo - det latinske ordet for trosbekjennelse - for å beskrive hva denne følelsen består i.

- Det handler om det universelle ønsket om å investere i den andre, om å bli ett med den andre. Mennesket har behov for å tro på noe, eller noen, sier hun.

- *På Gud?*

- Jeg er selv ateist. Men som psykoanalytiker studerer jeg hvordan behovet for å tro har vist seg å være

universelt gjennom historien. Det er de religiøse fortellingene gode eksempler på. Historien om Jesus er historien om fullendelsen av et menneskelig eventyr, sier Kristeva.

For henne er kristendommen feiringen av denne menneskelige erfaringen. Og dermed forløperen og grunnlaget for all humanisme.

- Humanismen kan aldri kutte båndene med religionen. Humanismen kan ikke eksistere uten historien om Jesus, ei heller uten den greske, kristne og jødiske religionen, sier hun.

- *Hva med islam?*

- Islam er problematisk fordi den ikke har gått gjennom konfrontasjonen med opplysningstiden, i motsetning til de andre religionene, sier Kristeva.

Så er det klart for neste intervjuavtale, denne gangen med Morgenbladet. Utenfor står det noen middelaldrende kvinner som lurer på om de kan få Kristevas autograf i bøkene sine. Det er populært å være fransk akademiker i Norge.

Sannhet. Neste dag står altså Kristeva igjen på podiet, denne gangen i Oslo domkirke sammen med Elisabeth Thorsen.

- Jeg er beæret over å være invitert, sier hun til det nesten fullsatte kirkerommet.

Thorsen har vært fascinert av Kristeva i mange år, forteller hun til Vårt Land.

- Kristeva deler jo så mange av verdiene som kirken står for! Det er som om kirkens manglende refleksjon rundt hva et dogme kan forstås som, støter tenkende mennesker bort. Eller det støter bort det kritiske, ærlige og spørrende ved mennesker, fortsetter hun.

- *Plager det deg som prest at hun synes Jesus er et eksempel på den menneskelige erfaring, men at hun ikke tror det er sant at han sto opp fra de døde, for eksempel?*

- Nei, det plager meg ikke. Jeg opplever at hun sier at hun med sitt intellekt ikke kan tilslutte seg oppstandelsen som en objektiv sannhet. Og hvem kan det? Oppstandelsen er et mysterium. Verdien hun tilfører kirken ved å bruke evangeliet i fortolkningen av menneskers liv og erfaringer, er enorm, sier Thorsen.

Fakta:

Julia Kristeva

Født 1941, i Bulgaria.

Flyttet til Frankrike på 60-tallet, og har bodd der siden.

Har skrevet essays i-filosofi, lingvistikk og-litteratur, men også skjønnlitteratur.

Skrev doktorgraden i-lingvistikk, og utdannet seg senere til psykoanalytiker.

Er i dag direktør på-Institutt for tekst- og-dokumentsvitenskap på-Universitet Paris VII.

Mottok Holbergprisen i 2004.

Sitat:

Julia Kristeva

Religionene har forstått den menneskelige psyke mye bedre enn mange moderne teoretikere. Synden, for eksempel, er et utrolig nyttig begrep i psyko-analysen, både for å forstå seksualitet og vold. Problemet med religionene er derimot at de har lukket disse -begrepene slik at de har blitt fordømmende, og ikke nøkler som kan føre til fri-gjøring.

© Vårt Land

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les hele nyheten på <http://ret.nu/pHBSHsQo>